

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง
The Development of an Academic Administration Model for Enhancing
Students' Quality at Taksin International Kindergarten, Rayong Province

สนิธ โคตะระ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
Sanith Khotara
Rayong Provincial Administrative Organization,
Department of Local Administration, Ministry of Interior
Corresponding Author, Email: anubantaksinrayong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 3) ทดลองใช้รูปแบบที่สร้างขึ้น และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานวิชาการ (2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ (3) ทดลองใช้รูปแบบ และ (4) ประเมินรูปแบบ กลุ่มประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง จำนวน 114 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 89 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ

* ได้รับบทความ: 2 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 15 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 23 กรกฎาคม 2568

มีแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) หลักการและแนวคิด (2) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (3) กระบวนการบริหารงานวิชาการ และ (4) เงื่อนไขความสำเร็จ

2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและแนวคิด (2) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพภายใน (3) กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน ปฏิบัติ นิเทศติดตาม และประเมินสะท้อนผล (4) เงื่อนไขความสำเร็จ และ (5) บทบาทของผู้บริหารและครู

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยเฉพาะคะแนน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา และนักเรียนได้รับรางวัลระดับชาติหลายรายการ

4) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและใช้ได้จริงในการยกระดับคุณภาพนักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; การพัฒนาคุณภาพนักเรียน; รูปแบบการบริหารการศึกษา; โรงเรียนท้องถิ่น; การวิจัยและพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the current conditions, needs, and guidelines of academic administration for enhancing students' quality at Taksin International Kindergarten, Rayong Province under the Rayong Provincial Administrative Organization; (2) to develop an academic administration model for improving students' quality; (3) to implement the developed model; and (4) to evaluate its effectiveness. This study employed a Research and Development (R&D) design with a mixed-methods approach, consisting of four stages: (1) exploring the current situation, needs, and guidelines of academic administration; (2) developing the model; (3) implementing the model; and (4) evaluating the model. The population comprised 114 teachers of Taksin International Kindergarten, and 89 were selected through simple random sampling. Research instruments included questionnaires, structured interviews, model appropriateness

assessment forms, and model evaluation forms. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed by content analysis.

The research findings revealed that:

1) both the current conditions and needs for academic administration were at a high level, with four main components identified-principles and concepts, academic administration scope, academic administration process, and success conditions;

2) the developed model consisted of five components: (a) principles and concepts, (b) eight domains of academic administration-curriculum development, learning process development, measurement and evaluation, educational research, media and technology development, learning resources development, educational supervision, and internal quality assurance, (c) four management processes-planning, implementation, supervision and follow-up, and evaluation and reflection, (d) success conditions, and (e) roles of administrators and teachers;

3) the implementation results indicated improvement in students' academic achievement, with Grade 6 O-NET scores exceeding national averages in all subjects, and students winning national-level awards;

4) the model and its manual were rated at the highest level of appropriateness, confirming its feasibility and effectiveness in enhancing students' quality.

Keywords: Academic Administration; Students' Quality Development; Educational Management Model; Local School; Research and Development

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การจัดการศึกษาของประเทศไทยดำเนินไปภายใต้กรอบของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สถานศึกษา ถือเป็น

หน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ และมีภารกิจสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่ง “การบริหารงานวิชาการ” เป็นภารกิจหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนและความสำเร็จของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาท้องถิ่นยังพบปัญหาหลายประการ เช่น ความแตกต่างของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างยั่งยืน

ในบริบทของ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2566 มีแนวโน้มลดลงจากปีก่อนหน้า โดยเฉพาะผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) รวมถึงการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ ครูผู้สอนจำนวนมากยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ขาดการสร้างสื่อและนวัตกรรมด้วยตนเอง การประเมินผลยังไม่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายของการศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา จึงเห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง ให้เป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้จริงได้ในสถานศึกษาอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้คาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งเน้นให้คนไทยเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
3. เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง การวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางในการบริหารงานวิชาการ

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยองในปัจจุบัน รวมทั้งความต้องการและแนวทางในการพัฒนา โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารและครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

2. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อจัดทำร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ (1) หลักการและแนวคิด (2) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน (3) กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน (4) เงื่อนไขความสำเร็จ และ (5) บทบาทของผู้บริหารและครู จากนั้นนำร่างรูปแบบที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและด้านการวิจัยจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบ

3. ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบ

หลังจากปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบไปทดลองใช้ในโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง โดยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ครอบคลุมระยะเวลา 1 ภาคเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การทดลองใช้รูปแบบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การนิเทศติดตาม และการประเมินสะท้อนผล

4. ขั้นตอนการประเมินรูปแบบ

ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ ได้มีการประเมินผลความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประสิทธิผลของรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้บริหาร ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 30 คน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อสรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง จำนวน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 89 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ
2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู
3. แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ
4. แบบประเมินความเหมาะสมและประสิทธิผลของรูปแบบหลังการทดลองใช้

เครื่องมือทุกฉบับผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบสอบถามที่แจกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการสะท้อนผลของผู้บริหาร ครู และนักเรียนหลังการใช้รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญของข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ตากสินระยอง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานวิชาการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบัน ของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.47) ครูและผู้บริหารเห็นว่ากิจกรรมทางวิชาการส่วนใหญ่ดำเนินไปตามแผนงาน แต่ยังมีข้อจำกัด ในด้านการนิเทศภายในและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ความต้องการในการพัฒนา อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.38) โดยมีความ ต้องการเด่นในเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม สังเคราะห์ได้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

(1) หลักการและแนวคิดที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

(2) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน

(3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

(4) เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของครู และการสนับสนุน จากหน่วยงานต้นสังกัด

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ผลการสังเคราะห์จากเอกสาร งานวิจัย และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบ การบริหารงานวิชาการที่มีชื่อว่า “Taksin Academic Management Model (TAM Model)” รูปแบบ นี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. หลักการและแนวคิด (Principles and Concepts) ยึดตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบ (Systemic Management) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

2. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (Academic Administration Scope) ครอบคลุม 8 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผล 4. การวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. การนิเทศการศึกษา 8. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. กระบวนการบริหาร (Management Process) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

- การวางแผน (Planning)

- การปฏิบัติ (Action)

- การนิเทศติดตาม (Supervision and Monitoring)
- การประเมินและสะท้อนผล (Evaluation and Reflection)

4. เงื่อนไขความสำเร็จ (Success Conditions) ได้แก่ การสนับสนุนเชิงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ

5. บทบาทของผู้บริหารและครู (Roles of Administrators and Teachers) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ส่วนครูเป็นผู้นำการเรียนรู้ (Learning Facilitator)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน) พบว่ารูปแบบ TAM Model มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้พัฒนาได้จริง ดังตารางที่ 1

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการและแนวคิด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กระบวนการบริหาร	4.75	0.50	มากที่สุด
4. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.70	0.48	มากที่สุด
5. บทบาทของผู้บริหารและครู	4.65	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.50	มากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ผลการทดลองใช้รูปแบบในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 พบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ เมื่อเทียบกับภาคเรียนก่อนหน้า 2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชา โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ 3) นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะวิชาการและกิจกรรมสร้างสรรค์ระดับจังหวัดและระดับประเทศมากขึ้น และ 4) ครูมีการพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.5 เมื่อเทียบกับก่อนใช้รูปแบบ

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการหลังการใช้จริง ผลการประเมินความเหมาะสมและประสิทธิผลของรูปแบบโดยผู้บริหาร ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ 30 คน พบว่า ผลการประเมินสะท้อนว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และมีประสิทธิผลในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน ดังตารางที่ 2

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเหมาะสม
1. ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.72	0.45	มากที่สุด
2. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.66	0.51	มากที่สุด
3. ประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	4.75	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.71	0.47	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่ระบุว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นภารกิจที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จิรารัตน์ กระจ่างดี (2562) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับความพร้อมและประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในทุกมิติ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น (Needs) พบว่ามีความต้องการสูงในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2563) ที่เน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (Innovative Learning) เพื่อเตรียมคนไทยให้มีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ (TAM Model)

รูปแบบ TAM Model ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการและแนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหาร เงื่อนไขความสำเร็จ และบทบาทของผู้บริหารและครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2001) ที่กล่าวถึง “การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership)” ว่าความสำเร็จของการบริหารจัดการการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการสร้างแรงบันดาลใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร

นอกจากนี้ องค์ประกอบของรูปแบบยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก แสงท้านง (2563) ที่พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งพบว่า การมีระบบการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและมีการมีส่วนร่วมของครูอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ในส่วนของกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน (การวางแผน-การปฏิบัติ-การนิเทศติดตาม-การประเมินสะท้อนผล) นั้น สอดคล้องกับแนวคิดวงจร PDCA ของ Deming (1994) ที่เสนอว่าการบริหารคุณภาพควรดำเนินไปในลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ผลการทดลองใช้รูปแบบ TAM Model ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงขึ้นในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และคะแนน O-NET สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ซึ่งสะท้อนว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริง การปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้เป็นระบบช่วยให้ครูมีแนวทางจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้บริหารมีบทบาทนิเทศและติดตามที่เข้มแข็ง และเกิดการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา ขาลรัมย์ (2564) ที่ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา พบว่า การบริหารเชิงมีส่วนร่วมและการนิเทศอย่างต่อเนื่องส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni (2005) ที่ชี้ว่า การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการบริหารจะช่วยให้เกิด “ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership)” ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันในองค์กรอย่างแท้จริง

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ผลการประเมินความเหมาะสมและประสิทธิผลของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.71) แสดงว่ารูปแบบ TAM Model มีความเป็นไปได้สูงในการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมักมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร การมีรูปแบบที่ชัดเจนจะช่วยให้การบริหารงานวิชาการเป็นระบบมากขึ้น สอดคล้องกับงานของ จิตติมา วรณศรี (2566) ที่เสนอว่า การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ควรมุ่งสู่ “การบริหารเชิงนวัตกรรม” ที่มีระบบการติดตาม ประเมิน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ที่มุ่งเน้น “การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต” ผ่านการยกระดับคุณภาพการศึกษาของท้องถิ่นให้เท่าเทียมกับมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำรูปแบบ TAM Model ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการกำหนดแผนงานและโครงการทางวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งองค์กร

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรใช้รูปแบบดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งควรดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

1.3 หน่วยงานต้นสังกัด เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยอง และสำนักงานส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเชิงนโยบาย เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารการศึกษาท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาศักยภาพครูในด้านเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบที่ใช้รูปแบบ TAM Model เพื่อเป็นแนวทางขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรขยายการทดลองใช้รูปแบบ TAM Model ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านคุณภาพนักเรียน และความเหมาะสมของรูปแบบในบริบทที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ (Causal Factors) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาท้องถิ่น เพื่อสร้างสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ที่อธิบายองค์ประกอบเชิงลึกของการบริหารที่ประสบผลสำเร็จ

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในและการนิเทศแบบดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการในการยกระดับสู่ Digital School Administration

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่เรียกว่า “Taksin Academic Management Model (TAM Model)” รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า “การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ” ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม โดยเน้นการวางแผน การดำเนินงาน การนิเทศติดตาม และการประเมินสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ TAM Model ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาท้องถิ่นที่มีทรัพยากรจำกัด แต่ต้องการยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล

องค์ประกอบของ TAM Model

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและแนวคิด (Principles and Concepts) ตั้งอยู่บนแนวคิดการบริหารเชิงระบบ (Systemic Management) ผสมผสานกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการบริหารเชิงนวัตกรรม (Innovative Administration) เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

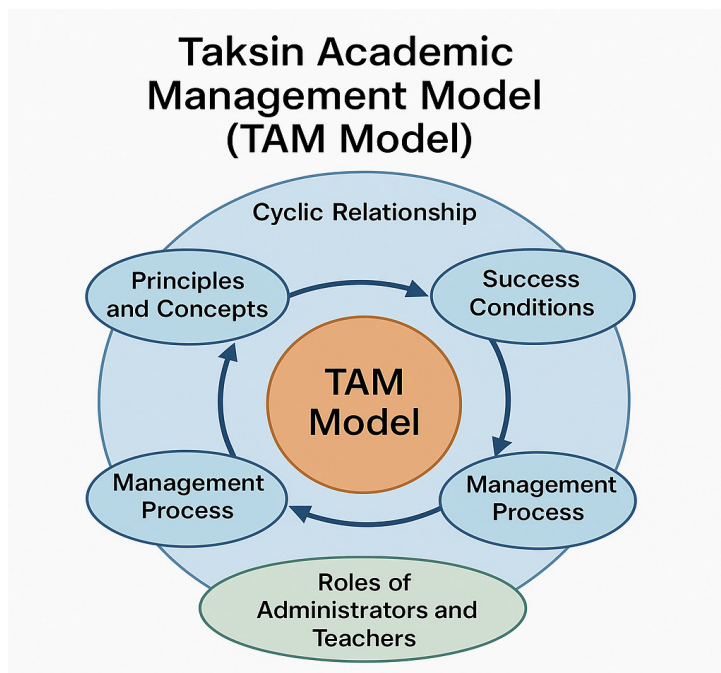
องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (Scope of Academic Administration) ประกอบด้วย 8 ด้านหลัก ได้แก่ 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. การนิเทศการศึกษา 8. การประกันคุณภาพภายใน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร (Management Process) ดำเนินการตามลำดับ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ทางวิชาการ การปฏิบัติ (Action) ดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบโดยผู้บริหารและครู การนิเทศติดตาม (Supervision & Monitoring) ตรวจสอบความก้าวหน้า ให้คำปรึกษา และปรับปรุงกระบวนการ และการประเมินและสะท้อนผล (Evaluation & Reflection) ประเมินผลลัพธ์ทางการเรียนรู้และนำผลไปปรับใช้ในรอบถัดไป

องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ (Success Conditions) ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของครู การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและชุมชน ตลอดจนทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 บทบาทของผู้บริหารและครู (Roles of Administrators and Teachers) ผู้บริหารทำหน้าที่เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่สร้างแรงบันดาลใจและกำหนดทิศทางการพัฒนา

และครูเป็น ผู้นำการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ที่ออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 “Taksin Academic Management Model (TAM Model)”

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2563. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรารัตน์ กระจำนดี. (2562). การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบุณยมา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- จิตติมา วรณศรี. (2563). นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.

- จิตติมา วรรณศรี. (2566). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ขวัญชนก แสงทอานั่ง. (2563). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- เดชา ขาลรัมย์. (2564). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Deming, W. E. (1994). The new economics for industry, government, education. MIT Press.
- Fullan, M. (2001). Leading in a culture of change. Jossey-Bass.
- Sergiovanni, T. J. (2005). Strengthening the heartbeat: Leading and learning together in schools. Jossey-Bass.